

CARRY VAN BRUGGEN †

DE BEKENDE ROMANS- EN SCHETSEN-schrijfster, Carry van Bruggen, is verleden week in haar woning te Laren overleden, een en vijftig jaren oud. Sinds 1907, toen haar eerste bundel vertellingen verscheen, tot op heden, verliet een lange reeks werken van haar hand de pers. Bij deze boeken zijn er, die minder of in 't geheel niet geslaagd kunnen heeten. Hoe kan het anders! Veelschrijvers ontkomen niet aan de fout der herhaling der imitatie van zich zelf. Dezelfde motieven keeren dan terug en het is de schuld van het lezend publiek niet, als dan de belangstelling gaat verminderen. Ik denk hier bij het werk van de overleden auteur aan haar roman: *De Verlatene*: knap werk, waarin de teekening van het Joodsche milieu voortreffelijk

is en aan haar boek, dat zes jaar later verscheen: *Het Joodje*, waarin ongeveer dezelfde romanelementen de aandacht moesten boeien.

Haar verblijf in Indië deed haar enkele boeken over het Indische leven schrijven, maar ook deze behooren niet tot haar beste werk.

Ook heeft ze zich gewaagd aan de behandeling van verschillende vragen, die up to date heetten in haar tijd en van psychologische problemen, die ze verwerkte in romanvorm onder haar pseudoniem Justine Abbing, maar ook hier werd aan de verwachting, die men toch van deze auteur mocht hebben, niet beantwoord.

Carry van Bruggen was een wijsgeerige natuur en dit kan haar parten gespeeld hebben bij haar romanbouw.

Haar laatste werk „Eva” is haar beste boek genoemd. En hoewel er in dezen roman fragmenten voorkomen die door oorspronkelijkheid en diep gevoel treffen, hoewel de sfeer in dit boek literair zuiver is, vinden we toch, dat zij hier niet de hoogte bereikt heeft, waartoe haar kunst naderen kon.

Ook hier is het bovendien een vraag van de hoogste betekenis, of aan haar werk wezenlijke waarde voor het leven moet toegekend. De vraag die bij elk boek dient gesteld. Omdat elk boek aan de waarheid moet getoetst. Ook elk Christelijk boek. En dan kan het gebeuren, dat zelfs voor zoo'n boek de keur ongunstig uitvalt. Want waar is een boek nog niet, als het van teksten en vrome versjes rijk is voorzien. De levensteekening kan dan nog onecht zijn.

Maar — er is een objectieve Waarheid bovendien. En hiermee moet allereerst gerekend. Als in een roman het kwaad wordt gebeeld — en ook dit heeft zijn grenzen — dan moet blijken, dat de auteur zich kritisch tegenover dit kwaad stelt: alleen de onvoorwaardelijke onderwerping aan de normen der Heilige Schrift kan hem behoeden tegen een valsche voorstelling.

Gods ordeningen moeten in de beelding van het leven geëerd, zal een werk levenswaarde hebben. En we mogen alleen reeds om paedagogische redenen niet nalaten, om elk werk naar dit beginsel te taxeren.

Dat dan het oordeel niet altijd gunstig uitvalt voor de boeken van Carry van Bruggen, vinden we heel jammer, juist omdat deze met talent geschreven zijn.

Wat sympathiek aandoet in haar pennewerk, is haar liefde voor een rijk gezinsleven.

Jeugdherinneringen zijn meer dan eens verwerkt. Deze

Joodsche schrijfster heeft ons in haar schetsen haar geluk doen voelen, dat zij als kind thuis heeft genoten. De liefde voor haar vader tintelt in de tooneelen, die ze teekende.

De gezellige sfeer van het Israëlietisch leven, dat zich concentreerde om de tafel in de huiskamer — de bloei van dit leven op de hooge feesten — hebben de kunstkracht van deze auteur opgewekt en haar artistiek vermogen schiep toen haar mooiste werk.

Ook zij is een eenzame geweest.

Vooral in haar schooljaren in Smilde en Zaandam. Een onrustige geest — de „Heleen” in het boek van 1913.

Haar broer Jacob Israël de Haan ontwikkelde zich als zij tot een auteur van betekenis. Een jammerlijken dood vond deze dichter in een straat van Jeruzalem.

In de analyse was Carry van Bruggen het sterkst, wat ook blijkt uit haar dramatisch werk. Nog altijd vinden we haar bundel: *Het huisje aan de sloot* haar mooiste boek. Daarin licht haar jeugdleven, het leven in het orthodoxe Joodsche gezin. Daarin teekende zij het leven van den dag, bezien door haar meisjesoogen. Daarin sprankelt fijne humor. Dit boek wordt gedragen door de subjectieve waarheid.

Enkele jaren was zij lijdend. Overspanning sloopte haar kracht. Tot ook aan de hand dezer begaafde romaniëre de pen ontviel.

De heerlijkheid des menschen, ook die van het talent, is die eener bloem van het gras.

A. L. V. H.

VOOR DE ZIEKEN

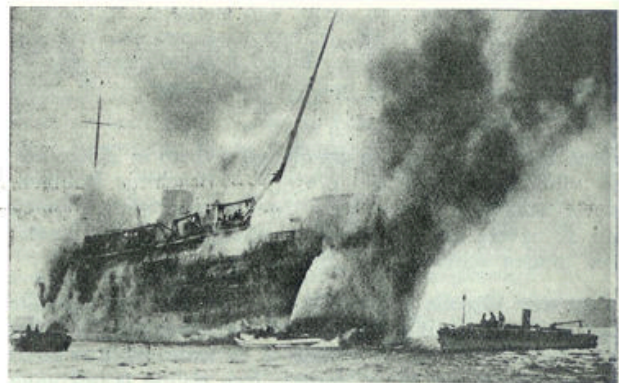
door Ds L. J. VAN LEEUWEN en Ds A. C. DIEDERIKS

Ge kent toch het verhaal van den Papoea, die het aanzag hoe de zendeling na vele jaren vruchteloos arbeiden zijn lieve vrouw ten grave bracht. Niemand, die hem steunde, niemand, die hem hielp het graf te delven. En toen de Papoea zag, dat de zendeling, wiens hart gebroken was, het toch alles droeg als een discipel van Jezus, toen zei hij tot hem: Gij, Jezus-volgelingen, zijt toch wondere menschen, want gij ziet door den horizon heen. Dat werd de eerste bekeerling.

Toepassing? Gelooven dat is: door den horizon heen zien. Doet gij dat?

En dan: door het lijden met Christus te dragen, werd er een gewonnen voor den Heiland. Kan dat ook van u gezegd worden?

A. C. D.

De P. C. Hooft in zijn doodsstrijd.